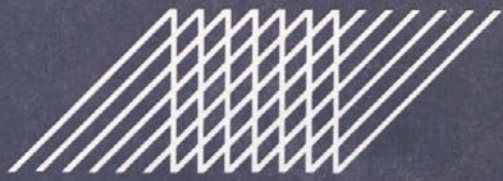
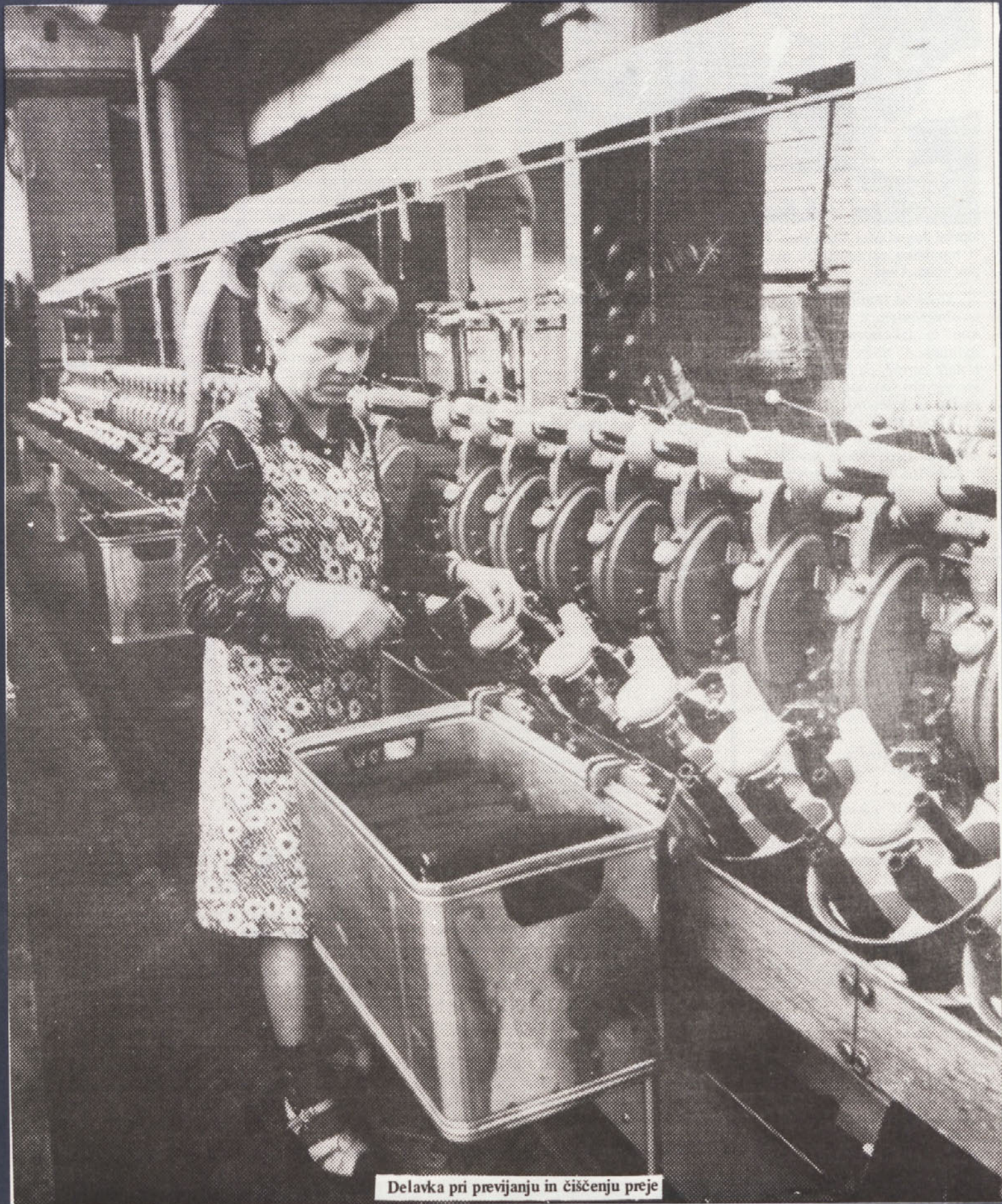

GLASILO TEKSTILNE TOVARNE NOVO MESTO

NOVOTEKS

ŠT. 5,6 – LETO VIII – NOVO MESTO, JULIJA 1979

Delavka pri previjanju in čiščenju preje

60 let zvestobe in prijateljstva...

*****

Maršal Jugoslavije Josip Broz Tito podpisuje deklaracijo o razglasitvi republike na zasedanju ustanovne skupščine v Beogradu - 29. novembra 1945.

„Slehera resnična revolucija se obvezno vrača k svojim izvirom in izkušnjam. Danes se spominjamo dolge in slavne poti naše partije, da bi še bolje in vsestransko spoznali svoje neposredne in prihodnje naloge, da bi še bolj utrdili enotnost svojih vrst v veličastnem boju za svobodo in neodvisnost narodov, za socialistično samoupravljanje v svoji domovini, za družbeni napredek in človekovo srečo.“
(Josip Broz Tito, 19. aprila 1979 na slavnostni seji CK ZK Jugoslavije v Beogradu).

Ustanovitev Komunistične partije Jugoslavije leta 1919 je zgodovinska prelomnica v stoletnem boju ljudskih množic naše domovine proti narodnemu zatiranju in socialnemu izkoriščanju ter za boljše in srečnejše življenje delovnih ljudi.

Zgodovinsko gledano šest desetletij ni dolgo časovno obdobje.

Vendar je to obdobje, v katerem so se zaradi revolucionarne akcije Komunistične partije oziroma Zveze komunistov Jugoslavije zgodile družbene spremembe epohalnega pomena. Iz vsestransko zaostale države, kakršna je bila predvojna Jugoslavija, je nastala industrijsko in agrarno razvita dežela - Socialistična federativna republika Jugoslavija, svobodna samoupravna skupnost enakopravnih narodov in narodnosti.

S temi besedami je predsednik ZKJ tovariš Josip Broz Tito začel svoje poročilo „Šestdeset let revolucionarnega boja Zveze komunistov Jugoslavije“ 19. aprila na slavnostni seji CK ZKJ

kongresi v Vukovaru, na Dunaju, v Dresdenu, 8. partijska konferenca zagrebške organizacije in V. državna konferenca KPJ 1940 v Zagrebu so mejniki izvirne zgodovine naših narodov. Na tej poti je partija poznala uspehe in vzpone, a tudi padce in umike.

Leta 1937 je prišel v njeno vodstvo delavec, marksist, revolucionar, cenjen in priljubljen med delavskim razredom, izbran od jugoslovanskih komunistov in ne uradniško imenovan od Kominterne - tovariš Josip Broz Tito. Z Djurom Djakovićem in z drugimi tovariši je utrdil „Titovo linijo“, da mora KPJ postati osnovna politična sila širokih množic, da mora biti konec notranjih razprtij v partiji. KPJ je po njegovi zaslugi usmerila vse svoje moči v glavne socialne, politične in nacionalne probleme naših narodov.

Leta 1941 je KPJ pod vodstvom tovariša Tita postala organizator in vodja osvobodilnega boja jugoslovanskih narodov. Pred vsem svetom je prevzela nase zgodovinske odločitve, da bo osvobodila delavski razred vseh spon in izvedla

osvobodilno in socialno revolucijo. Najboljši in najpredanejši člani KPJ in SKOJ so hkrati s tisoči borcev, žena in mladine v vrstah NOV z življenji zapečatili svojo zvestobo partiji in veliki viziji svobode in socializma.

V. kongres KPJ je bil naš enotni odgovor na Stalinovo diktaturo. „Tovarne delavcem, oblast ljudstvu!“ je bila naša izvirna pot v socializmu. Naslednji partijski kongresi so potrdili, da vnaša delavsko samoupravljanje zgodovinsko prelomnico v razvoj socialistične družbe. KPJ se je preimenovala v Zvezo komunistov Jugoslavije; sprejela je nov statut in program ter zgradila mogočen temelj samoupravljanja, pripravila novo ustavo in zakon o združenem delu. Na zadnjem, 11. kongresu ZKJ, so komunisti z vsemi delovnimi ljudmi naše domovine povzeli Titovo kongresno geslo:

„Krenimo naprej skupaj z vsemi delovnimi ljudmi, ki jim je globoko pri srcu nadaljnja krepitev naše skupnosti, kakršno danes imamo, in socialistične, samoupravne in neuvrščene Jugoslavije!“

„Brez uradne proslave, ki bi žalila skromnost velikega ljudskega človeka, slavi 25. maja vsa Jugoslavija rojstni dan svojega največjega sinu, maršala Tita. Slavi ga ljudstvo samo, brez spodbude od zgoraj, spontano, iz lastnega občutka ljubezni in hvaležnosti do tistega, ki ga je povedel in organiziral v osvobodilni borbi, ki ga je z varno roko vodil skozi strašna vojna leta do slavne zmage, ki je naše narode iztrgal iz krempljev fašizma in iz krvi medsebojnega prepira, jih združil v bratstvu, zasnoval njihovo novo

ljudsko državo in jim odprl pot k svetli in srečni bodočnosti...“

Besede pokojnega tovariša Moše Pijade, napisane 24. maja 1945 v Beogradu, spremljajo iz leta v leto naše 25. maje, dneve mladosti jugoslovanskih narodov, naš veliki praznik veličastne ustvarjalnosti, ki je z ničemer več ni mogoče razbiti. Ljudstvo in Tito sta na veke zrasla v neločljivo enotnost, poroštvo naše bodočnosti v neuvrščeni, samoupravni socialistični Jugoslaviji.

Odločili smo se za smernice srednjeročnega plana TO in samoprispevek

V skladu z zakonom o temeljnih sistema družbenega planiranja in o družbenem planu Jugoslavije bi morala delovna organizacija leta 1976 sprejeti srednjeročni plan za plansko obdobje od leta 1976 – 1980. Ker je bila delovna organizacija leta 1976 v težkem položaju, sta bila za izboljšanje stanja izdelana sanacijski in stabilizacijski program. Zakonskim obveznostim pa s tem ni bilo zadoščeno, ker bi morali izdelati še srednjeročni plan.

Po pobudi družbenega pravo-branilca samoupravljanja koncem leta 1978 se je po temeljnih organizacijah in delovni skupnosti skupnih služb začel postopek za pripravo plana za zadnji dve leti srednjeročnega planskega obdobja, to je za leti 1979 in 1980. V javno razpravo so bile dane osnove (smernice) srednjeročnega plana temeljnih organizacij oziroma delovne skupnosti skupnih služb za leti 1979 in 1980 ter elementi za sklepanje samoupravnega spora-

temeljna organizacija	„Za smernice srednjeročnega plana temeljne organizacije	„Za“ elemente za sklepanje samoupravnega sporazuma o osnovah srednjeročnega plana delovne organizacije	„ZA“ samoprispevek	„ZA“ spremembe pravilnika o delitvi OD
(% na število zaposlenih)				
PREDILNICA				
Metlika	64,05	61,8		
TKANINA				
skupaj	51,72	50,23	52,71	
– predilnica	57,96	53,50	58,44	
– priprava	64,63	60,36	55,38	
– tkalnica	54,90	56,37	50,75	
– oplemenitilnica	36,12	35,74	40,85	
– IVS	56,25	55,00	54,43	
KONFEKCIJA I				
Novo mesto	59,83	56,48	57,58	68,61
KONFEKCIJA II				
Vinica				
TRGOVINA	89,74	89,74	74,00	
DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB	66,13	63,22	69,78	

delavski svet ter nekatere delegacije SIS, v temeljni organizaciji KONFEKCIJA I Novo mesto pa delegatov v delegacije SIS in zbor združenega dela.

ter delegatov delavskega sveta tako, da je bilo oteženo njihovo delo, so bile v temeljni organizaciji TKANINA izvedne doma- domestne volitve delegatov v

Ker se je v nekaterih temeljnih organizacijah zaradi močne fluktuacije zmanjšalo število delegatov v posameznih delegacijah SIS, zbora združenega dela

zuma o osnovah srednjeročnega plana delovne organizacije. Navedena dokumenta sta bila dana v odločanje na referendum, ki je bil v temeljnih organizacijah na sedežu delovne organizacije v Novem mestu 17. 5., v temeljni organizaciji Konfekcija II na Vinici 24. 5., v Predilnici Metlika pa 26. 5. 1979. V temeljni organizaciji Konfekcija I Novo mesto so delavci poleg prej navedenih planskih dokumentov sprejeli na referendumu tudi spremembe pravilnika o osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in za delitev sredstev za OD temeljne organizacije.

Delavci s stalnim bivališčem v novomeški občini so glasovali tudi o uvedbi samoprispevka za sofinanciranje izgradnje šolskega prostora v občini Novo mesto.

Konec maja je bilo v novomeškem domu JLA strokovno posvetovanje o aktualno-družbeno-ekonomskih problemih tekstilne industrije, ki ga je organizirala Zveza inženirjev in tehnikov tekstilcev Slovenije. Na sliki: številne delegate je pozdravil predsednik medobčinske GZ za Dolenjsko in glavni direktor Novoteksa, tov. Stane Dolenc

TUDI PREHRANA VARUJE PRED NAJRAZLIČNEJŠIMI BOLEZNIMI

dr. Vera RAGACI-PILATO

Medicinska veda je že pred mnogo leti spoznala povezavo med neustrezno prehrano in pojavljanjem določenih nalezljivih bolezni. Tako pomanjkljiva prehrana zvišuje sprejemljivost za nekatere nalezljive bolezni, poslabša njihov potek in podaljša čas zdravljenja. Poleg tega pa infekcija (okužitev) poslabša tudi stanje prehranjenosti, saj vemo, da po hujših nalezljivih boleznih lahko postanejo dotlej skriti znaki slabe prehranjenosti očitni in se to stanje občutno poslabša. V večini razvitih dežel pogostokrat žal ne upoštevamo povezave med nalezljivimi obolenji in prehrano, ker je splošno stanje prehranjenosti dobro, število nalezljivih bolezni pa se je zaradi uspešnega preprečevanja zmanjšalo. Vendar so v zadnjem času ponovno ugotovili in spoznali, da so tudi v razvitih deželah področja ali določene skupine prebivalstva, kjer lahko slabo stanje prehranjenosti bistveno vpliva na sprejemljivost in potek nekaterih nalezljivih bolezni.

V nerazvitem svetu pa negativni vpliv prehrane na pojavljanje in potek nalezljivih bolezni

pomeni velik problem, saj vemo, da se neustrezno hranita skoraj dve tretjini svetovnega prebivalstva.

Rezultati raziskovanj so nam pokazali, da je tvorba protiteles, ki ščitijo organizem pred nalezljivimi obolenji, pri slabo hranjenih veliko slabša in počasnejša kakor pri dobro hranjenih osebah. Težki primanjkljaji beljakovin, vitaminov A, C, vitaminov B1 in B2, niacina in triptofana ter mineralov v hrani so pri poizkusnih na živalih imeli za posledico pomanjkljivo nastajanje protiteles pri infekciji z različnimi povzročitelji nalezljivih bolezni. Določeno število opazovanj pri ljudeh nam potrjuje, da težak primanjklaj beljakovin in vitaminov, ki nastopa v nerazvitih deželah, omejuje tvorbo protiteles. Organizem človeka namreč pri vstopu bakterij ali virusov -- povzročiteljev nalezljivih bolezni -- tvori tako imenovana protitelesna. Njihova naloga je, da zmanjšajo škodljive učinke bakterij in virusov. Od dobrega stanja prehranjenosti ni odvisno samo nastajanje protiteles, ampak tudi stanje tkiv v telesu. Tako npr. se pri večjem primanjkljaju vitamina A sluznice

dihal stanjšajo, zato bakterije in virusi lažje vstopijo v organizem. Pomanjkanje vitamina C zavira tvorbo medceličnega tkiva, celjenje ran, tvorbo novega tkiva in izločanje žlez z notranjo sekrecijo (nadledvična žleza).

Po statistiki Svetovne zdravstvene organizacije je bila smrtnost pri ošpicah pri otrocih v Mehiki 83-krat večja, v Gvatemali in Salvadoru pa celo do 280-krat večja kot v Združenih državah.

Naj z nekaj besedami omenimo tudi preobilno uživanje hrane in vitaminov in njihovo povezavo z nalezljivimi boleznimi. Prepričanje, da velike količine vitaminov, npr. vitamin B kompleks s kombinacijo vitamina C, pozdravijo nahod ali gripo v 24 urah, je zmotno. Svetovna zdravstvena organizacija meni, da je pri virusnih in bakterijskih okužitvah dobro, da ganizacija meni, da je pri virusnih in bakterijskih okužitvah dobro, da so rezerve in oskrba organizma z vitamini čim boljše, zato zdravniki običajno svetujejo bolniku, da pri nastopu obolenja uživajo zmerno količino

določenega vitamina. Zdravniki upoštevajo pri tem, da je oskrba z vitamini med epidemijo gripe, ki običajno nastopa pozimi ali spomladi, manjša. Zato organizem z dodajanjem vitaminov okrepijo in mu s tem le pomagajo pri obrambi pred infekcijo in lažjim potekom bolezni.

Omenili bi še, da novejša študija na živalih kažejo, da pretirano debeli odrasli ljudje in otroci težje prebolijo nekatere infekcije.

Pomemben je tudi način prehrane pri nastopu nalezljive bolezni. Apetit se poslabša, bolniki nekatere vrste hrane ne prenesajo, temu se pridružijo bolečine, zvišana temperatura pa tudi psihološki stresi. Vse to povzroči povečano izločanje nekaterih pomembnih aminokislin, pa tudi vitaminov. Nekateri bolniki uživajo dalj časa tekočo hrano, sestavljeno predvsem iz ogljikovih hidratov. Taka hrana je primerna le prvi dan bolezni. Bolnikom moramo dati čimprej s hrano zadostne količine beljakovin in vitaminov, seveda v lahko prebavljivi obliki. To so mlečni in jajčni napitki, sadje in naravni sokovi, zlasti po prvih dneh bolezni pa tudi lahko prebavljivo meso.

Nič nas ne sme presenetiti – „NNNP -79”

Z namenom okrepiti obrambno-varnostno pripravljenost v naši republici, poglobiti podružbljene odnose na področju ljudske obrambe in družbene samozasčite ter široko aktivirati vse delovne ljudi in občane je svet za ljudsko obrambo in družbeno samozasčito pri predsedstvu Republiške konference SZDL Slovenije v drugi polovici januarja sprejel sklep, da letos organizira in izvede vsesplošno družbeno akcijo pod nazivom "Nič nas ne sme presenetiti".

V akcijo, ki že teče, bomo vključeni prav vsi – v temeljnih organizacijah in v krajevnih skupnostih. Delovni človek in občan mora namreč v svoji aktivnosti na področju samoupravljanja postati nosilec pravic in odgovornosti tudi pri obrambi in zaščiti svojega družbenoekonomskega položaja, doseženih rezultatov dela, pravic in obveznosti. Zlasti moramo upoštevati, da sta ljudska obramba in družbeno samozasčita sestavini našega vsakodnevne ravnanja vsakogar od nas pri delu. Uresničujemo ju tam, kjer delamo in kjer živimo.

Zaradi tega bo letos poudarek na preverjanju, ali je res vsakdo vključen v „obrambni mehanizem“, tako da bodo za te ti tudi vsi tisti, ki doslej niso ne v civilni zaščiti, narodni zaščiti, ne v družbenih organizaci-

jah, torej vsi tisti, ki drugače „stojte ob strani“.

Uspesabljanje, preverjanje, izobraževanje, ugotavljanje slabosti itd. ... vse to bo trajalo do septembra meseca, ko bomo preverili delovanje vseh

*****

obrambnih mehanizmov v zaključni akciji, ki se bo odvijala 29. in 30. septembra.

Naša delovna organizacija bo izvedla preverjanje obrambno-varnostne pripravljenosti v sklopu obrambnega dneva krajevne skupnosti Bršljin, na območju katere smo.

Sprejem novih članov tozda Tkanina v Zvezo komunistov

Tekstilci in njihova obolenja

Zgodovina človeštva je zgodovina človekovega dela. Žal je istočasno tudi zgodovina boleznih, poškodb, staranja in degenerativnih boleznih delavcev, delne nezmožnosti, invalidnosti in umrljivosti delavcev. Zgodovina boleznih tekstilcev, skupaj z rudarstvom, gradbeništvom in pomorstvom ima najdaljšo tradicijo.

Najstarejši opis škodljivega vpliva na zdravje tekstilcev je strnjeno podan že pred 4000 leti na nekem staroegiptovskem papirusu. Tkalec v delavnici dela težje kot ženska doma. On čepi s koleno pritisnjenimi ob trebuh in ne vdihava svežega zraka. S kruhom podkupuje vratarja, da bi lahko videl dnevno svetlobo. Barvar smrdi, oči ima utrujene, roke delajo brez prekinitve.

Najslavnejši zdravnik antične medicine Hipokrit opisuje poklicne bolezni krojačev in čistilcev perila. Iz teh časov ima najdaljša mišica na stegnu kate-re naloga je „prekrižati nogo čez nogo“ uradni, še vedno veljavni napis „krojaška mišica“.

Od leta 1961 do leta 1977 je imela tekstilna industrija SR Slovenije mnogo večjo pogostnost in resnost delane nezmožnosti kot je bilo poprečje SR Slovenije – predvsem na račun boleznih izven dela, poškodb izven dela ter nege in spremstva. V istem obdobju je pogostnost in resnost zaradi poškodb pri delu in poklicnih boleznih v tekstilni in-

*****
32.291 zdravnikov
in zobozdravnikov

V državi smo imeli konec leta 1976 32.291 zdravnikov in zobozdravnikov. Od skupnega števila jih je delalo v Bosni in Hercegovini 3997, v Črni gori 638, na Hrvaškem 7921, v Makedoniji 2357, v Sloveniji 3596 in v Srbiji 13.782. Republiško poprečje v Srbiji in obeh avtonomnih pokrajinah pa je precej različno: tako dela na ožjem območju Srbije kar 9684 zdravnikov, na Kosovem samo 767 in v Vojvodini 3331 zdravnikov.

Istega leta smo imeli v Jugoslaviji tudi 4571 diplomiranih farmacevtov, od tega v Bosni in Hercegovini 295, v Črni gori 65, na Hrvaškem 1533, v Makedoniji 147, v Sloveniji 557 in v Srbiji 1974 (od tega na ožjem območju republike 1452, na Kosovem 63 in v Vojvodini 459).

***
V letu 1975 je od skupnega števila umrlih v SFRJ zaradi nalezljivih boleznih umrlo 2,75 odst., zaradi akutnih boleznih dihal 4,70 odst., zaradi boleznih srca in ožilja pa kar 38,12 odst. vseh umrlih. Zaradi novotvorb je umrlo od skupnega števila preminulih 13,43 odst., zaradi neugotavljenih stanj in raznih boleznih 17,00 odst., zaradi poškodb 6,94 odst. in zaradi drugih boleznih 17,06 odst.

dustriji SR Slovenije bila občutno manjša kot v slovenskem poprečju.

Poklicne bolezni nastajajo vedno ali pretežno pri delavcih iste poklicne skupine.

Seznam poklicnih boleznih pred vojno je vseboval le nekaj poklicnih boleznih, seznam iz leta 1948 omenja že 28 skupin, leta 1958 že 44 skupin, a največji seznam iz leta 1975 evidentira kar 52 skupin poklicnih boleznih. Čeprav so poklicne bolezni pri tekstilcih znane že od najstarejših časov, nismo doslej našli nobenih zanesljivih podatkov o pogostnosti in resnosti poklicnih tekstilcev v Avstro-Ogrski in med obema vojnoma. Register prijavljenih poklicnih boleznih v SR Sloveniji se je vodil od leta 1952 dalje (je najstarejši v SFRJ) in sicer po skupinah poklicnih boleznih in panogah gospodarskih dejavnosti. Žal je ta register prenehal z delom leta 1970. V analiziranem obdobju je bilo prijavljenih skupaj 16.880 poklicnih boleznih, a v tekstilni industriji SR Slovenije 1.327 poklicnih boleznih.

Ob koncu leta 1977 je bilo v SR Sloveniji 40 dispanzerjev za medicino dela in 119 obratnih ambulant. Skoraj 1/3 obratnih ambulant v OZD je tekstilne stroke. Preventivne preglede za tekstilne delavce so opravljali tudi vsi dispanzerji za medicino dela. Samo železničarji in rudarji so v Sloveniji še bolj preskrbljeni z delom obratnih ambulant kot tekstilci – ženske delavke pa niso v nobeni drugi panogi.

Leta 1977 je bilo v Gorenjski regiji 14 obratnih ambulant, od tega 4 izključno v tekstilnih tovarnah in dve obratni ambulanti, ki sta delali tudi za delavce tekstilnih OZD. Z obratnimi ambulantami na Gorenjskem je bilo zajeto 5.790 ali 69,4 odstotkov vseh tekstilcev.

Zdravstveno varstvo tekstilnih delavcev, ki imajo lastne obratne ambulante, je žal še vedno preveč pasivno (kurativna dejavnost), premalo pa je aktivnega zdravstvenega varstva (preventive in socialno-medicinska dejavnost). V preventivi dejavnosti žal tudi prevladujejo preventivni pregledi nad ostalo preventivno dejavnostjo (analiza delovnih razmer, vzgoje, socialna delitev dela, proučevanje zdravja in boleznih).

Ta podatek ni značilen samo za dejavnost obratnih ambulant v tekstilni stroki, temveč je žal značilen tudi za dejavnost veči-

ne obratnih ambulant v Sloveniji in tudi drugod. Zadnja leta se razmerje med pasivnim in aktivnim zdravstvenim varstvom vendar le izboljšuje.

Najpomembnejše naloge aktivnega zdravstvenega varstva delavcev v tekstilni industriji

so: študij delovnih razmer, zdravstvena analiza in ocena dela, nalog in opravil, ocenjevanje delazmožnosti, socialna delitev dela, zdravstvena prosveta in vzgoja, organizacija prve pomoči, kolektivno higijensko varstvo (komunalna higijena, dezinfekcija, dezinfekcija, cepljenja) evgonomsko oblikovanje dela, proučevanje zdravja in boleznih, preventivni zdravstveni pregledi.

OB 20 LETNICI BLAGAJNE VZAJEMNE POMOČI

19. maja smo imeli občni zbor BVP Novoteks, na katerem smo proslavili tudi 20-letnico obstoja blagajne. Na občnem zboru sta bila navzoča tudi prvi predsednik BVP Franc Sitar in njegova desna roka – blagajničarka Danica Hrovat poročena Seljak. Prav srečanje z nekdanjo sodelavko iz prodajnega sektorja je bilo nadvse pristno in veselo. Boleč pa je bil trenutek, ko smo se spominjali naše dolgoletne blagajničarke Kriste Vaupotič, saj sovпада obletnica njene prerane smrti prav v 20-letni jubilej BVP. V spomin in zahvalo za njeno vestno delo, smo obiskali njen grob, kjer smo se je spomnili s šopkom cvetja.

Ob 20-letnici smo izdali spominsko značko, ki jo je prejel vsak član blagajne. Prav tako pa bo prejel bronasto značko tudi vsak nov član BVP; dobil jo bo takoj, ko bo vplačal prvi obrok. Komplete značk (bronasta, srebrna in zlata) pa so prejeli vsi člani dosedanjih odborov ter drugi člani podjetja, ki so kakorkoli pomagali pri uspešnem delovanju in organiziranju dela v naši blagajni vzajemne pomoči.

Občni zbor so vodili predsednik delovnega predsedstva Danilo Kovačič ter Danica Hrovat in Franc Sitar. Po pozdravnih besedah in sprejetju dnevnega reda, je bilo podano poročilo o delovanju blagajne za obdobje 20 let.

V 20 letih je prešlo 8067 delavcev – članov BVP, 8.481.330 dinarjev posojil. Če to število razčlenimo na posamezna leta, dobimo sledečo situacijo: v letih od ustanovit-

ve (1959) pa do leta 1965, je bilo v blagajno včlanjenih 360 delavcev, ali nekaj več kot polovico delavcev Novoteksa, ki so takrat delali v Novem mestu. Leta 1965 je pristopilo 49 novih članov; v teh 7 letih je bilo ugodno rešenih 1579 prošelj, posojeno pa je bilo 319.845. Samo v letu 1965 je bilo rešenih 307 prošelj, izplačano pa 113.910 din. Leto kasneje je bilo že 400 članov, 380 pa jih je dobilo 174.600 dinarjev. Leta 1967 je bilo 427 članov, nekaj več – 434 pa je prejelo 225.200 din posojila. 9 leto obstoja blagajne nas je bilo ponovno nekaj več – 438, izplačano pa je bilo 265.200 dinarjev. Ob 10. obletnici 1969 leta, je štela BVP 456 članov. 529 prosilcev (nekateri dva ali pa tudi trikrat) je dobilo 363.685 din. Leta 1970 je bilo 467 članom izplačano 311.600 dinarjev. V zadnjih dveh letih smo lahko opazili, da je kljub povečanemu članstvu v BVP v njej manj delavcev (procentualno) kot pa na začetku.

1971 smo prešli na 2-letno mandatno delovanje v BVP. V tej mandatni dobi smo prvič presegli število 500 članov: bilo nas je 565; ugodno je bilo rešenih 951 prošelj, posojeno pa je bilo 978.800 din. V obdobju 1973/74 je bilo 744 članom posojeno 1.985.250 dinarjev. Ob koncu mandatne dobe 1975/76 je bilo včlanjenih 645 delavcev Novoteksa; v tem času jih je pristopilo 112, iztopilo pa 211 članov. Izstopi so bili predvsem zaradi novega načina izplačevanja OD, saj smo prešli na bančno poslovanje. Takrat so nekateri videli v tem veliko

korist; banka je namreč dajala za ta denar obresti. To je res! Spomnimo pa se hkrati tudi na to, da je BVP bolj „naša“ blagajna, na katero se lahko obmeš v sili. Ugodno je bilo rešenih 1586 prošelj, izplačano pa 3.085.200 din. Pred dvema leti je imela BVP 600 članov; 525 prosilcem je bilo posojenih 1.363.100 din. Lani, ko je bilo v BVP 548 delavcev, je bilo 453 prosilcem izplačano 1.271.950 din. Izpad članstva v zadnjih dveh letih gre predvsem na račun tistih delavcev, ki so zapustili našo DO.

Iz vseh naštetih podatkov lahko vidimo dokaj razgibano in uspešno delovanje blagajne vzajemne pomoči v dvajsetih letih. Poudariti moramo še sledeče: pojočila so bila na začetku majhna, vendar so z leti naraščala; pa tudi končna šte-

Vzajemnost je ravno v tem, da dajemo zase in za druge, šele nato pa lahko iz blagajne tudi prejemamo.

V kratkem bomo po tovarni razobesili nove pravilnike blagajne vzajemne pomoči, z željo, da se z njimi podrobno seznanite in se po njih ravnate.

Na občnem zboru sta bila izvoljena tudi nov upravni in nadzorni odbor BVP. Novost je v tem, da imamo sedaj tudi namestnika predsednika, ki v slučaju odsotnosti predsednika prevzame vse njegove funkcije. V 9-članskem upravnem odboru so naslednji delavci:

predsednik – Justin Kranjčič (SS), namestnica Ana Štaudohar (SS), tajnica Ana Pungartnik (priprava), blagajničarka Slavka Čeh (SS), ter člani: Joži Slak (konfekcija), Franc Regina (oplemenitilnica), Marija Gliha

Člani BVP med poslušanjem letnega poročila

vilka posojil – 8.481.330 dinarjev nam pove, da je bilo marsikateremu članu blagajne pomagano iz trenutnih težav in zagat.

Dosedanji pravilnik BVP je dopuščal, da so prejemali člani posojilo v višini do 3.000 din, v izrednih primerih pa do 5.000 din. Na zadnjem občnem zboru pa smo sprejeli sklep, da se pravilnik popravi in izplačuje posojilo do 5.000 din, v izrednih primerih pa do 7.000 din (izredni primeri so: smrt ali nesreča v družini). Da bi lahko prešli na poslovanje po novem pravilniku, se bomo morali vsi člani BVP disciplinirano držati nekaterih na novo uvedenih meril. Naj jih nekaj navedemo:

- članska vloga je najmanj 100 dinarjev;
- vsak član blagajne mora imeti v blagajni najmanj 500 din (do te višine lahko vzame svoj denar, kadar nima posojila);
- posojilo dobi, ko ima izpolnjena oba pogoja in je najmanj 3 mesece član Blagajne.

To so poleg ostalega bistveni pogoji za delovanje BVP po novem pravilniku, na katere se bomo morali čim prej navaditi.

(tkalnica), Jože Redek (IVS) in Štefka Kranjčič (pretilnica).

V nadzornem odboru pa so: predsednica Štefka Bele (SS), člana Slavko Polak (trgovina) in Marija Konda (SS).

Vse informacije v zvezi poslovanja BVP lahko dobite pri omenjenih članih odbora, prav tako pa tudi pristopne izjave in pole za posojila. Člane, ki pa še niso pristopili k naši veliki „družini“ vabimo, da se nam pridružijo saj tako koristijo sebi in svojim sodelavcem.

Ob koncu naj vas še enkrat seznanimo z „voznim redom“ blagajne: BVP Novoteks posluje vsako sredo od 13. do 14. ure v splošnem sektorju v sobi številka 78. Posojilo se izplačuje tako kot do sedaj: vsak peti (5) delovni dan po izplačilu osebnih dohodkov. Dan izplačila OD je vštet v teh petih dneh (delovna sobota pa se tu ne upošteva). Dan, ki pride po takem zaporedju kot dan za izplačilo posojil BVP, je tudi uradni dan za dvig svojega denarja in zato v tistem tednu uradnega dne v sredo ni!

PREDSEDNIK BVP
JUSTIN KRANJČIČ

Dolgoletni predsednik BVP Justin Kranjčič med pozdravnim govorom

Mednarodno leto otroka – Mednarodno leto otroka

Ko v vsakdanjih pogovorih omenjamo svoje najmlajše, pogosto govorimo o tem, kako so ljubki, govorimo o njihovih nenavadnih domislicah itn. Pri tem pa skoraj pozabljamo: ob velikem številu otrok v svetu, zlasti tistih, ki živijo v deželah v razvoju, bi morali najprej omeniti besede lakota, bolezni, pomanjkanje izobrazbe, diskriminacija, suženjstvo, težko delo in podobne. Toda tudi te besede bi komaj lahko izrazile vse trpljenje „brezskrbnih let“, ki so jih uničile vojne, elementarne nezgode, suše, epidemije in zlasti vse oblike pomanjkanja, ki še slabšajo rasne in spolne diskriminacije, predsodke in dogme.

BREZ HRUPA NA DELO

Generalna skupščina OZN je 21. decembra 1977 s posebno resolucijo razglasila leto 1979 za mednarodno leto otroka. To se je zgodilo 20 let po sprejetju deklaracije o pravicah otroka, ki se zavzema za to, da je treba „vsakemu otroku zagotoviti fizični, mentalni, moralni, duhovni in družbeni razvoj na zdrav in normalen način v razmerah svobode in dostojanstva“. Tedaj so osnovali tudi poseben organ za mednarodno leto otroka in ustanovili poseben sklad za pomoč otrokom – tistim, ki pomoč najbolj potrebujejo.

Iz UNICEF, organizacije, ki bo koordinirala dejavnosti v mednarodnem letu otroka, so sporočili, da je kakih 120 držav že osnovalo posebna telesa, v drugih pa jih bodo v kratkem ustanovili. V mednarodnem letu otroka ne bo nobene velike hrupne mednarodne manifestacije. Vsi napori so usmerjeni k zbiranju potencialov in sredstev za konkretne akcije, s katerimi bodo pomagali najbolj ogroženim otrokom po vsem svetu.

ŠIROKO DELOVNO PODROČJE

Takšno pomoč potrebuje kakih 350 milijonov zapuščenih otrok, nujna pa je

tudi za milijone ogroženih nosečnic in dojlj. Zato bi potrebovali v okviru 15-letnega programa milijardo dolarjev vsako leto. Razsežnosti nerešenih problemov so velikanske: v deželah v razvoju, na primer, sedem od osmih otrok nima dovolj zdrave pitne vode, pet milijonov otrok pa zaradi bolezni, ki jih povzročijo nehigienske življenjske razmere, ne doživi niti leta dni. Samo v Afriki je skoraj tri milijone otrok, ki imajo tako slabo prehrano, da jih komaj obdržijo pri življenju, kakih 16 milijonov pa jih je izpostavljenih slepoti in drugim boleznim zaradi nezadostne ali neustrezne prehrane. Ob

vseh teh strahotnih podatkih ni treba posebej omenjati dejstva, da v takšnih razmerah skrajnega pomanjkanja otroci, zlasti pa deklice, ne morejo priti do najosnovnejše izobrazbe in razviti svojih sposobnosti.

Ob zagotavljanju materialnih osnov za razvoj otrok v mednarodnem letu otroka bo treba posebno pozornost posvetiti tudi intelektualnemu, psihičnemu in socialnemu razvoju vsakega otroka. Potrebno skrb bo treba posvetiti odpravljanju diskriminacije deklic, ki jih celo v nekaterih razvitih okoljih še zmeraj ne vzgajajo na isti način kot dečke, otrokom iz revnih predmestij, otrokom

delavcev, ki so na delu v tujini, zapuščenim otrokom in otrokom brez staršev, otrokom beguncev, otrokom neporočenih mater, malčkom, ki so izpostavljeni mamilom in kriminalu, prav tako pa fizično in mentalno zaostalim otrokom. Vsaka država in družbena skupnost bo morala v mednarodnem letu otroka sama preveriti, kaj je doslej storila za uresničevanje in praktično uporabo deklariranih pravic otrok.

KAKO ZBRATI SREDSTVA

V UNICEF upajo, da bodo v mednarodnem letu otroka zbrali v skladu za pomoč otrokom sveta okrog 200 milijonov dolarjev. Ta velika vsota pa kljub vsemu ne bo dovolj za skoraj milijardo otrok, ki živijo v nemogočih življenjskih razmerah.

Kako to vsoto povečati? Poleg prispevkov, ki jih pričakujejo od vlad posameznih držav in OZN, so napovedane že številne prireditve in predstave. V palači OZN v New Yorku je bil že 9. januarja koncert priljubljene glasbene skupine Bee Gees, Olivie Newton-John, Kristoffersona, Roda Stewarta, skupine Abba in drugih. Avtorske pravice za reprodukcijo te prireditve bo dobil UNICEF. UNESCO v Parizu načrtuje organizacijo televizijskega programa ob sodelovanju pomembnih državnikov sveta, OZN pa je v New Yorku že odprla razstavo Otroci sveta, na kateri je 500 fotografij iz 94 držav. Napovedi o podobnih prireditvah prihajajo z vseh strani.

O dejavnosti v mednarodnem letu otroka bo treba torej razmišljati v vseh okoljih in spodbujati najrazličnejše akcije, ki bodo imele za cilj konkretne prispevke za te namene. Posebna pričevanja menda ne bodo potrebna. Dovolj je doumeti dejstvo, da so navsezadnje od najmlajših prebivalcev našega planeta odvisni prihodnost kakor tudi mir in blaginja jutrišnjega sveta. Vsak prispevek k uresničevanju težnje, da bi bila vsa otroštva srečnejša, je prispevek k lepši in srečnejši prihodnosti. Ta prihodnost se lahko začne v letu 1979.

In kaj bo danes dosegla v loncu . . . ?

„Krivi smo mnogih zmot in napak, toda najhujši zločin je zanemariti otroke in s tem izvir življenja. Mnoge stvari, ki jih potrebujemo, lahko počakajo. Otrok ne more. Prav zdaj je čas, ko se njegove kosti oblikujejo, ko mu kri oplaja telesce, in ko se mu razvijajo čuti. Ne moremo mu odgovoriti JUTRI. Njegovo ime je DANES.“

Medtem ko ste v približno šestih sekundah prebrali zgoraj zapisane besede čilenske pesnice in dobitnice Nobelove nagrade „Gabriele Mistral, se je v deželah v razvoju rodilo dvanajst otrok. Skočimo petnajst let v prihodnost in pogledjmo, kaj se bo najverjetneje zgodilo s temi dvanajstimi malčki. Dva bosta umrla v zgodnjem otroštvu, med preživelimi desetimi pa se jih pet ne bo nikoli šolalo. Le dvema od petih šolarjev pa bo tudi uspelo doseči popolno osnovno izobrazbo . . . (vir: Tomorrow is too late . . . , publikacija IYC, UNICEF)

Disciplinska komisija je imela veliko dela

V pravilniku o obveznostih in odgovornostih delavcev v TO združenega dela je določeno, da vse ukrepe razen „opomina“ objavljamo v internem glasilu „Novice“. Do sedaj smo imena oz. odločbe objavili le na oglasnih deskah TOZD, kjer pa niso bile dolgo časa. K večji informiranosti članov našega kolektiva bomo imena kršiteljev sproti objavljali v „Novicah“, tako, da bo „spomin“ nanje nekoliko trajnejši.

Ukrep prenehanja delovnega razmerja je bil izrečen naslednjim kršiteljem delovne discipline:

1. Milanu Potojiću (1931) delavcu TOZD Trgovina, zaradi nezakonitega razpolaganja z družbenimi sredstvi in zaradi hude zlorabe uradnega položaja.

2. Ljiljani Pavlovič (1954) delavki TOZD Trgovina, zaradi malomarnega ali nevestnega opravljanja delovnih dolžnosti, zaradi nezakonitega razpolaganja z družbenimi sredstvi in hude zlorabe uradnega položaja.

3. Jožetu Florjančiču (1932) delavcu TOZD Tkanina, zaradi neopravičenega izostajanja z dela.

4. Stanetu Kresalu (1963) delavcu TOZD Konfekcija, ker je večkrat zamudil na delo in ker je povzročil (v pogodnem obdobju) nered in pretep v oddelku.

5. Vinku Brajdiću (1945) delavcu TOZD Tkanina, ker je neopravičeno izostal z dela devet delovnih dni. Ukrep je izrečen pogojno za dobo enega leta.

6. Radovanu Jorgiću (1960) delavcu TOZD Tkanina, ker več časa ne prihaja na delo.

7. Martinu Plantanu (1937) delavcu TOZD Tkanina, ker je kršil navodilo o prepovedi vnašanja blaga v območje delovne organizacije. Ukrep je izrečen pogojno za dobo enega leta.

8. Marjanu Fluherju (1955) delavcu TOZD Tkanina, ker je neopravičeno izostal z dela pet delovnih dni. Ukrep je izrečen pogojno za dobo šest mesecev.

Ukrep razporeditve na druga dela in naloge je bil izrečen naslednjim kršiteljem delovne discipline:

1. Jovanu Petriću (1952) delavcu TOZD Tkanina, ker je večkrat predčasno odšel z dela in ker je neopravičeno zapuščal delovno mesto med delovnim časom.

2. Rizvi Duraković (1955) delavcu TOZD Tkanina, ker je že drugič odklonil delo na ATC.

JAVNI OPOMINI

1. Martin Kozjan (1940) delavcu TOZD Tkanina, ker je fizično obračunal s sodelavcem na delovnem mestu.

2. Ivanu Papežu (1929) delavcu TOZD Tkanina, ker se ni udeležil seminarja civilne zaščite in ker je fizično obračunal s sodelavcem na delovnem mestu.

3. Nikoli Rebi (1943) delavcu TOZD Tkanina, ker je večkrat zapustil delovno mesto med delovnim časom.

4. Alojzu Gorencu (1952) delavcu TOZD Konfekcija, ker je neopravičeno odklonil izvrševanje delovnih nalog, ker je neopravičeno zapustil delovno mesto in brez dovolilnice odšel domov in si drugi dan neopravičeni izostanek v delovni knjigi popravil na letni dopust.

5. Ljubinki Ulmanski (1958)

Delavki TOZD Konfekcija, ker je popravljala število komadov na markicah in se s tem neupravičeno materialno okoriščala.

6. Antonu Ravbarju (1935) delavcu TOZD Tkanina, zaradi neopravičenega izostanka z dela, ter zapuščanja delovnega mesta med delovnim časom.

7. Selmi Kočanu (1959) delavcu TOZD Tkanina, ker je odklonil delo na ATC.

8. Ivanu Hrastarju (1939) delavcu TOZD Tkanina, ker je dva dni neopravičeno izostal z dela.

9. Safetu Avdiću (1955) delavcu TOZD Tkanina, zaradi neopravičenega izostanka z dela.

10. Blagoju Kostadinovskom (1950) delavcu TOZD Tkanina, zaradi neopravičenega izostanka z dela.

11. Francu Rajerju (1946) delavcu TOZD Tkanina, ker je

ustavil stroj in zapustil delovno mesto.

12. Petri Tomić (1962) delavki TOZD Konfekcija, zaradi neopravičenega izostanka z dela in ker si je pisala komade, ki jih ni naredila, z čimer se je neopravičeno materialno okoristi-

13. Mirku Moharju (1953) delavcu TOZD Konfekcija, ker je neopravičeno odklonil izvrševanje delovnih nalog in ker je v oddelku povzročil nered in pretep.

Poročilo skupne disciplinske komisije je tokrat malo obsežnejše. Od sedaj naprej bomo v našem glasilu sproti objavljali poročila skupne disciplinske komisije na sedežu DO.

Prepričani smo, da bodo izrečeni ukrepi vzgojno vplivali na člane našega kolektiva in da v naslednjih številkah na seznamu ne bo toliko imen.

Pijače v vročih obratih

POTREBA PO PIJAČI

Potreba po vodi med delovno izmeno v danih klimatskih razmerah je odvisna od izgube vode iz organizma in količine mineralov v izločeni tekočini. Izgubo tekočine, ki je odvisna od težavnosti dela in od temperature delovnega okolja, moramo nadomestiti s pijačo. Delavec, ki dela v vročem obratu posebna dela, lahko ponovno nadomesti izgubo tekočine, ki znaša do 6 litrov v eni izmeni. Preostalo tekočino spi je po končani izmeni.

Pri težkem fizičnem delu in ustreznih klimatskih vrednostih lahko pride do naslednje izgube tekočine:

27°C tef	720 – 2500 g
32°C tef	1100 – 3400 g
35°C tef	3500 – 6570 g

V izjemnih primerih je izguba tudi do 9400 g.

Če npr. pri izgubi 5 l tekočine nadomestimo samo 2 litra, pride do okvar v organizmu, ki se kažejo v obliki glavobola, utrujenosti, povečanega krvnega pritiska in utripa. Podobne zdravstvene okvare nastopijo tudi, če spijemo preveč.

VRSTA PIJAČE

Pijača, ki jo uživamo med delom, naj ne bo premrzla niti prevročna. Kadar uporabljamo termovke, mora biti napitek mlačen. Vrsta raziskav je pokazala, da so nekateri pijače za delavce v vročih obratih povsem neprimerne in to iz različnih vzrokov. Poglejmo nekatere od teh: PIVO

Pivo, tudi tisto z nizko alkoholno stopnjo, je neprimerno. Ščasoma tudi pri majhni vsebnosti alkohola pride do opešanja ter je delavec na ta način ogrožen pri delu in na poti domov. Pivo je torej neprimerno za pijačo v vročih obratih.

POLNOMASTNO MLEKO

le-tega tudi ponujajo kot napitek, vendar mleko ni najprimernejše za nadomestilo izgubljene tekočine. Zaradi sestavin, ki so zelo kalorične,

uvrščamo mleko bolj med prehrabene proizvode kot med pijače. Vendar moramo preprečiti pitje polnomastnega mleka za delavce, ki so izpostavljeni toksičnim inhalacijam, npr. varilcem, delavcem pri akumulatorjih, ker vsebina maščobe iz mleka poveča strupenost (toksičnost) mnogih snovi. Nasprotno pa je priporočljivo piti posneto oziroma pasterizirano mleko.

Cola – napitki v manjših količinah niso škodljivi. Vendar se izogibajmo prevelikim količinam te pijače zaradi vsebnosti kofeinfosforne kisline.

PRAVA KAVA

je zaradi kofeina in drugih spemljajočih sestavin neprimerna za pitje v vročih obratih.

Mineralna voda je nedvomno izredna pijača. Vendar na delavce v vročih obratih – če jo uživajo v velikih količinah – škodljivo vpliva ogljikova kislina. Lahko povzroči napetost želodca z vsemi drugimi posledicami. Mineralno vodo, ki vsebuje ogljikovo kislino, moramo piti počasi po požirkih.

RUSKI ČAJ

je priporočljiva pijača v vročih obratih, vendar le, če je blažji (ne več kot 0,1 mg teina na liter), ni pa ga treba uživati pretirano.

VROČI NAPITKI

Napitek v vročih obratih mora biti predvsem okusen. Splošno lahko rečemo – pijača, ki jo pije dnevno večje število ljudi, ne sme imeti nenavadnega in trpkoga okusa.

V praksi pa se je dobro obnesel naslednji recept:

1 g kitajskega čaja
2 g mete na liter vode, temu dodamo 50 g sladkorja zaradi okusa. V vseh mešanicah je okus mete zelo izrazit, toda veliko ljudi mete ne mara.

Manj izrazito delujejo mešanice kitajskega čaja in fermentiranih lističev robidnice v razmerju 1 : 2 do 1 : 4, medtem ko čaj iz robidnice učinkuje omedleno in brezokusno.

Vsebina čaina v tekočini 1 g kitajskega čaja na liter vode znaša 0,02 mg ter je zato farmakološko dovoljen. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da čain pijemo med celo izmeno ter se zato njegovo cerebralno delovanje neugodno odraža, ko po zaključku izmene pride čas za spanje.

Ko izbiramo mešanico za pijačo, si moramo prizadevati, da koristno družimo s prijetnim. Vzamemo lahko beli slez, materino družico, sladki koren, lapuh, ker pomagajo k lažjemu odkašljanju, pelin, ker poživlja, divji koper, ker deluje karmi-

nativno. Dodamo Vitamin C, grozdni sladkor in fosfate, da povečamo mišično moč, glutaminsko kislino za dvig duševne sposobnosti. Dodatek glukoze opravičujemo s tem, ker nadomestimo z njo energijo in kalorije. Majhen dodatek sladkorja – največkrat v obliki zelo sladkega trstnega sladkorja – lahko tu in tam uporabimo za izboljšanje okusa in je zato zaželen.

V večini primerov pa dodajanje sladkorja ni priporočljivo, ker napitki manj ublažijo žejo kot kisl. Sicer pa ni treba da se dnevni napitki spremenijo v zdravilo, kajti nikogar ne moremo prisiliti na nekaj, česar noče in ne potrebuje.

Tisto, kar delavec potrebuje pri delu v vročem obratu, je kuhinjska sol. Skupna izguba kuhinjske soli v eni delovni izmeni po srednjeevropskih razmerah redko presega 10 g. Vsakdanja hrana vsebuje med 15 in 25 g kuhinjske soli dnevno, zato ni treba, da napitkom dodajamo kuhinjsko sol, da bi s tem preprečili simptom pomanjkanja kuhinjske soli.

Ne glede na to, kateri napitek izberemo, ga moramo piti počasi. Nagel priliv vode vpliva na zmanjšanje kuhinjske soli v krvi in v tkivu.

Mi kot krajanji v akciji „NNNP-79“

V skladu z zasnovo akcije NNNP – 79 bodo vključeni v akcijo vsi delovni ljudje in občani v vseh okoljih, kjer delajo in živijo, torej tudi v krajevni skupnosti, vasi, ulici, bloku.

Dobra organiziranost, usposobljenost in pripravljenost vseh stanovalcev v hišah, še zlasti pa v večjih stanovanjskih blokih, ulicah in vaseh pomembno prispeva k dobri splošni organiziranosti in pripravljenosti za obrambo in zaščito krajevne skupnosti kot celote. Zato moramo sedaj posvetiti pozornost tudi aktivnostim in nalogam stanovalcev v stanovanjskih hišah, kajti zavedamo se, da še nismo dovolj poučeni o svojih pravicah, dolžnostih in nalogah ob elementarnih in drugih hudih nesrečah in v vojni. Zato se moramo dobro organizirati, seznaniti z vsem potrebnim in usposobiti za opravljanje nalog v izrednih razmerah.

Najprej moramo ugotoviti, če smo v bloku, ulici, naselju

ustrezno samoupravno organizirani.

Mislimo predvsem na hišne svete in krajevne odbore SZDL, aktive ZK, aktive ZSMS, podobore za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito in enote civilne zaštite. Če te obveznosti še nismo v celoti izpolnili, jo moramo čimprej, ker so ti organi nosilci akcije NNNP v našem okolju.

Zatem moramo ugotoviti, kako smo seznanjeni s pravicami in dolžnostmi, nalogami in postopki na področju LO in DS, kako smo pripravljeni in usposobljeni za njihovo izvajanje in tudi to, kako smo materialno preskrbljeni za uspešno opravljanje teh nalog bodisi kot posamezniki, družina, skupnost stanovalcev ali prebivalcev. Na zborih stanovalcev oz. občanov in s praktičnim poukom moramo usposobiti stanovalce za učinkovito opravljanje konkretnih obrambno-zaščitnih in

samozaščitnih nalog v stanovanjski hiši oz. naselju. Predvsem jih moramo poučiti, kakšne obveznosti, odgovornosti in naloge stanovalcev, hišnega sveta, enote civilne zaštite, in družbenopolitičnih organizacij, kako naj se vedejo, kako ravnajo in kaj naj storijo ob elementarnih in drugih hudih nesrečah ter v posameznih priložnostih, ko grozi neposredna vojna nevarnost in v vojni. Vse to usposabljanje naj bo prilagojeno konkretnim razmeram v stanovanjskih hišah.

Usposobiti moramo splošno enoto civilne zaštite za opravljanje reševalnih in drugih nalog ob nesrečah in v vojni. Ob koncu akcije, to je 29. 30. septembra, opravimo praktičen preizkus usposobljenosti enote in prebivalcev na podlagi predpostavke, ki jo bo določila krajevna skupnost.

Pregledati in urediti moramo hišna zaklonišča. Če v hiši ni

zaklonišč, moramo skupno s krajevno skupnostjo določiti način, kako zaščititi prebivalce in jih o tem poučiti. Pregledati in usposobiti moramo vsa protipožarna, reševalna in druga sredstva civilne zaštite ter poučiti prebivalce, kako naj z njimi ravnajo. Takoj moramo poskrbeti za nabavo teh sredstev, če jih še ni.

Pregledati moramo opremljenost prebivalcev z osebnimi zaščitnimi sredstvi in rezervami hrane; poučiti jih moramo o oblikah nudenja pomoči ostarelim in onemoglim prebivalcem, o obveznostih pri zatemnjevanju ter ostalem.

V akciji NNNP in v aktivnostih, ki se bodo in se že izvajajo, naj bi prišla do veljave tudi družina kot temeljna celica naše družbene skupnosti, saj morajo ljudje tudi v družini pripraviti vse potrebno za življenje in delo v izrednih razmerah.

Slovenščina v javnosti

je bil delovni naslov posvetovanja, ki je bilo 14. in 15. maja letos v Portorožu. Priprave na to posvetovanje so trajale skoraj dve leti, gradivo za razpravo pa je pripravljalo okrog 300 strokovnjakov, družbenih delavcev, novinarjev, prosvetnih in kulturnih delavcev, delavcev iz gospodarstva in turizma. Posvetovanje sta organizirala Republiška konferenca SZDL Slovenije in Slavistično društvo Slovenije, ki sta nanj povabila okoli 250 delegatov družbenopolitičnih skupnosti, družbenopolitičnih organizacij, ustanov in združenj – približno toliko delegatov se je posvetovanja tudi udeležilo. Gradivo za to posvetovanje je bilo resnično obširno – preko 300 strani. Že samo gradivo je kazalo, da ne bi obravnavali drobnjarskih jezikovnih vprašanj, ampak bolj ugotavljali stvarne probleme, ki ovirajo dvig splošne jezikovne kulture, torej ni bilo srečanje zgolj slavistov.

S pozdravnim govorom je posvetovanje pričel Mitja Ribičič, za njim pa sta poročala Beno Zupančič, predsednik Sveta za kulturo pri Republiški konferenci SZDL Slovenije, in Breda Pogorelec, predsednica Slavističnega društva Slovenije.

Naj navedem bisvene misli Zupančičevega govora.

Tradicionalno zanimanje naših ljudi za slovenščino je posledica znane zgodovinske usode

slovenskega naroda, ki se je v boju za obstoj lahko oblikoval in izražal kot narod predvsem ravno v kulturnem in jezikovnem ustvarjanju. Res pa je tudi, da smo z narodnoosvobodilnim bojem in z ustvarjanjem slovenske državnosti začeli te vrste zanimanja opuščati.

Postali smo pismen narod, ki ga doma nihče več ne ovira v jezikovnem izražanju, temveč ga družbeni razvoj k temu vse bolj spodbuja. Žal pa se ob tem bolj čuti vse, kar je jezikovno pomanjkljivo, slabo ali škodljivo. Zaskrbljenost za jezikovno ogroženost ni posledica zunanje ogroženosti, pač pa precej notranje – naše lastne zaniknosti ali nesposobnosti, da se spopademo z jezikovnimi vprašanji.

SZDL Slovenije je v dveh javnih pismih o slovenščini v javnosti (l. 1965 in l. 1975) in s soorganiziranjem tega posvetovanja izpovedala svoje trdno prepričanje: samo z rastjo splošne družbene in jezikovne miselnosti je mogoče odpraviti, kar nas moti ali ovira. Pomeni ji tudi zanimivo vprašanje. Jezikoslovnim ustanovam naj bi pomagali, da se na temelju že doseženega hitreje razvijejo, da bi mogle reševati vsakdanje jezikovne probleme, ki jih sama sebi zastavlja jezikoslovna stroka.

Naša naloga je ugotavljati – kaj, kje in kako je mogoče kaj storiti. Predlagal je, naj se po-

*****

svetovanje spremeni v stalno dejavnost v obliki sekcije pri Republiški konferenci SZDL Slovenije (skupaj s Slavističnim društvom Slovenije), zaživel pa naj bi tudi jezikovni odbori vsepovsod, kjer bi se zanje pokazale potrebe in možnost za delovanje. Cilj tega delovanja je: povečana in množična skrb za kar se da sproščeno, izvirmo in tudi po zakonih lepote oblikovano slovensko besedo se mora poznati vsepovsod, kjer živimo in delamo.

Breda Pogorelec je jedmato orisala zgodovinski razvoj slovenskega knjižnega jezika in ovrgla zmotno misel, da je slovenski jezik mlad, nepomem-

ben, nova spoznanja pa da prepočasni spodrivajo to zmotno misel. Po mišljenju Breda Pogorelec je vprašanje jezikovnega izraza, zlasti javnega, najširše vprašanje splošne kulture. Samoupravljanje kot izvorna oblika našega političnega življenja tako kulturno potrebuje, ča naj bo izraz iskrenih, človeških in plemenitih razmerih v naši skupnosti.

Ostali del posvetovanja je bil namenjen razpravi, ki je potekala plenarno in ne po problemskih skupinah, sicer bi se v takih skupinah srečali predvsem ljudje, ki se srečujejo že tako zaradi svoje strokovne naravnosti.

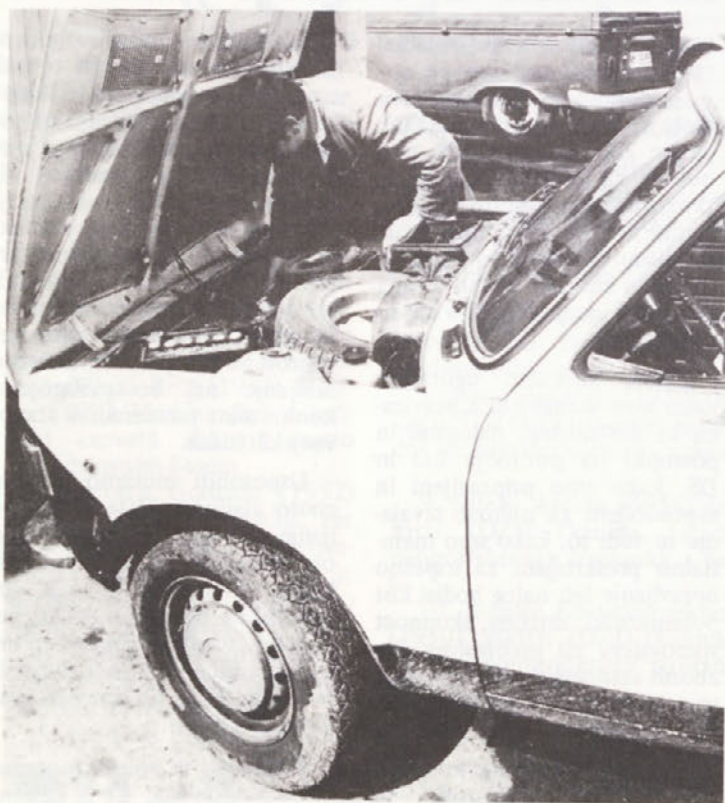
Na modni reviji, ki jo je organiziral CML – in ki je bila v novomeški športni dvorani, so prikazali manekeni tudi modele, ki so narejeni iz Novoteksovih blag ter v naši konfekciji. Na sliki: skupina manekenov med prikazom naših modnih novosti

AMD sekcija Novoteksa je zelo delovna

V naši delovni organizaciji obstaja že vrsto let AMD sekcija, ki šteje 208 članov in je po številu članov med prvimi v novomeški občini. V sklopu društva imamo mehanično delavnico, ki deluje kljub finančnim in kadrovskim težavam z velikim uspehom; število prijav za popravilo avtomobilov je iz dneva v dan večje.

Člani AMD vedo, da lahko dobe razen ugodnosti, ki jim jih nudi naše društvo v delavnici, še marsikaj, n. pr. pomoč na cesti! Pri okvari avtomobila morate poklicati samo telefonsko številko 987 – pomoč bo pri vas v najkrajšem času! AMZJ ima namreč v vsakem večjem kraju delavnico z vlečno službo.

Čeprav je naše avto-moto društvo med prvimi v občini, je še vedno veliko delavcev Novoteksa, ki vanj niso vključeni. Zato ob tej priliki vabimo vse, ki bi hoteli pristopiti, da to store čimprej! Na sliki: vsak avtomobil, star ali nov, je kar se le da hitro strokovno popravljen. . .

Le kaj je narobe s tem „stojadinom“ . . . ?

Predstavljamo krvodajalce iz Metlike

Odbor RK tozda Predilnica je organiziral s pomočjo občinskega odbora RK Metlika podelitev značk in priznanj krvodajalcem v našem podjetju. Ob tej priliki je predsednik OORK Metlika tov. Zvone Hauptman predal tozda Predilnica priznanje „Zasluge za krvodajalstvo“, ki ga je podelil republiški odbor RK Slovenije ob 25 letnici krvodajalstva za aktivnost pri razvijanju solidarnosti med ljudmi na področju krvodajalstva.

Predsednica odbora RK Desa Smuk je pozdravila navzoče krvodajalce in se jim v imenu odbora zahvalila za tolikokrat darovano kri. Kratek, toda prisrčen kulturni program so pripravili člani podmladka RK osnovne šole iz Metlike. Prenekatera solza je stekla po licu ob poslušanju programa. Tov. Zvone Hauptman pa je med drugim dejal: „Vsa prizadevanja RK in njegove akcije so usmerjena v isti cilj, vsebinska in končni cilj vseh akcij RK so človek, humani odnosi med ljudmi, medsebojna solidarnost in medsebojna pomoč v stiski. Zanesljivo lahko ugotovimo, da gre pri prostovoljnem krvodajalstvu zares za našo skupno akcijo, akcijo vseh občanov in delovnih ljudi Slovenije, tako tistih, ki kri dajejo in tistih, ki jo prejema in tudi tistih, ki dejavnost krvodajalstva organizirajo. Prav vsi smo zainteresirani za to akcijo, da je krvodajalcev in krvi, tega nenadomestljivega zdravila, vedno dovolj. Gre za množično akcijo, saj je v 25 letih, odkar RK Slovenije organizira krvodajalske akcije nad 500.000 prebivalcev Slovenije izrazilo svojo solidarnost z visoko socialistično etiko in moralo na najbolj neposreden način tako, da je del sebe darovalo za sočloveka.

Da bo krvi, tega nenadomestljivega zdravila, ki ga ne more izdelati nobena tovarna, ki ga lahko da le human, solidaren in zdrav človek,

vedno dovolj, da bi krvodajalska akcija vedno normalno tekla, moramo stalno in povsod vzgajati in pridobivati ljudi v vrste krvodajalcev, vse to so vitalne koristi občana in delovnega človeka, temeljni interes celotne družbe“.

Ob zaključku svojega govora je predsednik občinskega odbora RK Metlika čestital za tako velik uspeh aktivu RK Novoteks, predvsem pa krvodajalcem in vsem tistim aktivistom, ki neustrahovano skrbijo za razvoj krvodajalstva in dan za dnem širijo vrste krvodajalcev. Za zasluge za pridobivanje krvodajalcev je podelil pismena priznanja tov. Barici Božič, Desi Smuk in Ani Žugelj.

Na vrsti je še predstavitev vseh krvodajalcev in tozda Predilnica, tistih, ki so dobili pismena priznanja in značke in tudi tistih, ki jih bodo dobili drugič: Ivan Pezdirc je daroval kri 26 krat in zaslužil najvišje priznanje in darilo DO Novoteks; Lado Marentič (21), Anton Ivec, Halid Kadragič, Marija Nemanič II. in Anica Stefančič so darovali kri 20 krat in zato dobili pismena priznanja z značko in darilom.

Priznanje in značko za 15 krat darovano kri so prejeli: Blaž Čurči (18), Stanko Jelenič (15), Ivan Jerina (15), Jože Judnič (16), Francka Kobe (15), Ivan Kukman (18), Ivanka Matjašič (15), Katica Mužar (15), Mirko Stopar (15), Jože Simec (16) in Alojz Kozjan 15 krat.

Za 10 krat darovano kri so prejeli priznanje in značko naslednji krvodajalci: Ivan Bevk (12), Ivan Butala (13), Vida Brodarič (10), Jožefa Čurči (14), Marija Fortun (10), Martina Geršič (11), Rezka Gregorič (10), Josip Jalševac (11), Jože Kočevar (10), Ivan Kočevar (10), Jože Katelec (12), Vinko Lužar (11), Jože Milovec (10), Jože Matjašič (11), Anka Peršin (10), Janko Radenčič I. (11), Andrej Smuk (10), Slavo Vraničar (10) in Anica Vidic 11 krat.

Priznanje in značko za 5 krat darovano kri so prejeli: Barica Bučan (5), Jurij Bučan (8), Marija Civič (5), Katica Hribljan I (7), Kolakovič Mile (7), Terezija Kovač (6), Hribljan Katica II. (6), Hribljan Marica (8), Filak Marija (7), Anica Kocjan (5), Terezija Kambič II. (5), Ivan Lukunič (6), Anica Možina (6), Ivan Malešič (7), Anica Muhič (6), Jože Nemanič (6), Franc Nemanič (6), Stefka Orlič (8), Anica Plut (5), Marija Plut II. (5), Terezija Plut I. (8), Milka Radakovič (7), Vlasta Rus (8), Marija Ribarič (6), Ivan Rozman (5), Julij Sodec (8), Ilija Siročič (5), Marica Siročič (5), Marija Skof (6), Alojzija Šomin (6), Jože Tomc (6), Marija Vidnjevič (6), Marjan Vidic (7), Milan Vraničar (8), Irma Vrtačič (5), in Katica Zvonkovič 6 krat.

Krvodajalci ki so darovali kri manj kot 5 krat: Marija Bajuk (2), Kristina Balič (3), Ljubica Boldin (1), Branko Boldin (2), Jože Cajnar (2), Rudolf Cvitkovič (1), Dragica Cavlovič (1), Anica Čurči (3), Marija Dragan (4), Jože Dumešič (3), Martina Dumešič (1), Suljo Durmič (1), Djurdja Djerek (1), Zdenka Ferenc (2), Jože Geršič (3), Alojz Gregorič (2), Janez Gregorič (3), Miro Jakofčič (4), Milica Judnič (2), Anica Jurinčič (2), Marija Judnič (1), Josip Katarinčič (2), Anica Kočevar (1), Anica Kozjan (3), Martina Kramarič (4), Anton Kraševac (3), Anton Križan (2), Marija Kramar (1), Zvonko Kambič (1), Ivan Kučinič (3), Jože Leščanec (4), Ivan Kukman II. (1), Šerusa Mahnutovič (4), Martin Matjašič (2), Marinka Nemanič (3), Marija Okički (3), Karolina Oberman (1), Janez Pezdirc (1), Martin Piškurič (1), Bernard Plut (4), Anica Pezdirc (1), Katarina Prus (1), Anton Radoš (2), Mohamed Ramič (2), Anton Rus (1), Marta Starec (2), Kristina Starec (1), Veljko Stipanovič (1), Jože Stefančič (4), Angela Štukelj (1),

NOV USPEH EKIPE PRVE POMOČI

V petek, 18. maja 1979 je bilo pri Osnovni šoli XII. SNOUB Bršljin občinsko tekmovanje ekip prve medicinske pomoči enot civilne zaščite. Sodelovalo je 20 ekip in enot civilne zaščite krajevnih skupnosti in delovnih organizacij. S prikazanim znanjem so bili izpraševalci, zdravniška komisija, zelo zadovoljni. Visok nivo znanja nam prikazuje stanje pripravljenosti tovrstnih enot civilne zaščite.

Na tekmovanju, ki sta ga organizirala Občinski štab za civilno zaščito in Občinski odbor RK Novo mesto, je sodelovala tudi naša ekipa v sestavi: Avguštin Ljuba, Stipič Avguštna, Medved Štefka, Eržen Mihaela, Ajster Boža, Žic Milena in Petje Tončka. Z njihovo uvrstitvijo smo lahko izredno zadovoljni, le majhna napaka pa jih je veljala precej višje uvrstitve.

Rezultati:

1. mesto: Tov. zdravil KRKA 87,5 točk
2. mesto: KS Dolenjske Toplice in Novoles 85 točk
3. mesto: KS Center, KS Žabja vas 82,5 točk
4. mesto: NOVOTEKS 80 točk
5. mesto: KS Majde Šilc, KS Bršljin in KS Šentjernej 77,5 točk
A. B.

Anton Švajger (1), Milena Urh (3), Jože Vraničar (2), Anica Zvonkovič (1), Stanka Ilijanič (2), Stanko Rudman (1) in Anton Žunič 1 krat.

Po končanem programu in podelitvi priznanj se je prilegla zakuska, ki jo je za vse člane kolektiva pripravila sindikalna organizacija, saj je bila ta dan tudi letna konferenca sind. organizacije. Blagajna RK je namreč prešibka, da bi prenesla stroške srečanja vseh krvodajalcev. Zato se odbor RK opravičuje, ker srečanja v lanskem letu ni bilo. Obenem pa obljublja, da bo vnaprej podeljevanje zahval in značk redno vsako leto, blagajna bo pa odslej tudi bogatejša, ker bo vsa pobrana članarina za leto 1978 in 1979 ostala v blagajni RK tozda Predilnica.

G. T.

ZAHVALA

Vsem sodelavcem, ki ste mi ob boleči izgubi mojega očeta izrekli sožalje, mi podarili venec in ga spremili na njegovi zadnji poti, iskrena hvala.

FANIKA KOVAČ

ZAHVALA

Ob smrti moje mame se iskreno zahvaljujem sodelavcem za izrečeno sožalje in podarjeni venec.

SLAVA BARTELJ

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moža se najlepše zahvaljujem sodelavcem tkalnice, ki so mi izrekli sožalje in podarili venec.

OLGA GIMPELJ

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi naše sestre Joži Sladič, por. Klemenčič, se iskreno zahvaljujemo sodelavcem IVS-a, tkalnice in oplemenitilnice ter šivalnice za podarjene vence; tov. Kranjčiču za ganljive poslovilne besede in vsem, ki so pokojnico v tako velikem številu pospremili k njenemu mnogo preranemu grobu.

Žaluoči brat Franc ter sestri
Draga in Lojzka

Modni kotiček

Eden od zapostavljenih artiklov ženske garderobe so ženske bluze, ki pa so nepogrešljiv del kombinacij v oblačenju. Ker je na izbiri veliko lepih tkanin v živih deseni, iz katerih lahko naredimo prikupne ženske bluze, sem vam skicirala tri bluze v športnem in elegantnem stilu.

Skupna lastnost vseh modelov je imitacija stila izpred petdesetih let, vendar z malo manj širokimi modeli, za razliko od dosedanjih krojev, ne

pretesnimi rokavi in v prozornih tkaninah živih barvnih odtenkov.

Na športnih srajcah nam pa deajo v oči podložena ramena, gube, majhni ovratniki, ozki reverji, zapenjanje pa je včasih skrito. V športni garderobi pa so vse bolj poudarjene tunike.

Elegantne bluze so zelo razigrane, večkrat na preklop, namesto zapenjanja pa jih lahko privežemo v pasu; rokavi so v stilu slepega miša, reverji ozki in podolgovati, priljubljeni pa so šač ovratniki. Za mlajše so zanimivi tudi polkratki rokavi.

Barve so intenzivnejše od lanskih, prevladujejo pa: violet, temno rdeča, zelena, modra, zlato rumena; za umirjeneje pa so pastelne mat barve, nebesko modra in barva žita.

+ Hvala za vašo kri, ki rešuje življenja!

Od 3. aprila do 31. maja so na novomeški tranfuzijski postaji darovali kri naslednji Novoteksovi delavci: Stanko Anžlovar (do sedaj že 14-krat), Anica Potočar (9), Franc Murgelj (11), Ana Murgelj (5), Milan Močnik (16), Marija Staniša (3), Marija Novak (7), Fani Zupančič (5), Matija Belavič (12), Ana Špringer (16), Dušan Vasič (2), Jože Mitag (10), Pavle Kupljenik (29), Štefka Kulovec (12), Alojz Sepaher (22), Cvetka Tomšič (11), Jože Erlah (11), Danica Kovač (15), Milan Teropšič (11), Milan Goršin (3), Martin Sekupa (13), Anton Pate (16), Pavla Pangre (10), Jože Vrščaj (30), Franc Junc (3), Majda Fideršek (5), Mirko Nilič (23), Jože Marn (17), Milka Zupančič (11), Milan Radovanovič (9), Jožica Mlakar (10), Zvonka Kramarič (15), Brane Avbar (28), Ivan Dragan (7), Antonija Rukše (24), Cirila Udovič (6), Marija Udovič (11), Slavko Štrbenc (6), Martina Koračin (14), Stane Butalin (11), Janez Turk (12), Matija Gazvoda (28), Pepca Gajič (14), Ljubomir Jenko (8), Ana Kralj (19), Marija Kralj (7), Faud Kočič (5), Vida Šenica (19), Stanko Stanič (9), Peter Mali (16), Marija Miklič (1), Marija Furman (5), Marija Resnik (8), Majda Rajer (1), Rozi Hočevar (8), Milivoj Zadkovič (17), Anica Jarc (1), Franc Pavlin (13), Zdenka Pužina (1), Branko Malešič (9), Franc Iljaž (22), Jožica Meglič (1), Jože Rozman (14), Ivan Rifelj (4), Vesna Sitar (5), Franc Ljubi (3), Zdenka Kotnik (9), Franc Kovšča (7), Jožica Kobe (6), Božo Čavlovič (17), Marjan Fluher (5), Ljuba Avguštin (22), Turk Tilka (8), Jože Cimermančič (11), Marija Škedelj (11), Silva Strajnar (1), Anica Križman (7), Jože Kralj (9), Miha Gošnik (13), Marija Golobič (4), Brane Mitag (16), Matin Može (918), Vinko Hribar (15), Pavla Drenik (10), Drago Vavpotič (8) in Marija Fabjan (6). Čestitam!

Prišli - odšli

Od 12. aprila do 31. maja so v našo delovno organizacijo prišli naslednji delavci: v tozd Tkanina - IVS: Mihael Gašper, Stanko Miklič; v predilnico: Ivan Klarič, Milena Markočević, Gojko Jović, Enver Shola, Ambrož Stojak; v tkalnico: Brigita Božič, Jela Mišič, Smilja Ilić; v pripravo: Živka Jelič, Mira Povšelj, Vezira Kalesić, Koviljka Nedić, Mladen Djuraš, Zdravko Vračarić, Pavo Trifković, Štefica Liski, Bojan Štalcar, Smajl Dacić, Safet Smailović; v oplemenitilnico: Jože Meglič, Jože Klobučar, Nedeljko Tomović, Stipan Klarič, Milosava Nedeljković, Vladimir Mikač; v skupne službe: Gojko Vezmar. Tozd Konfekcija: Vida Starič, Zorica Dujaković, Zvonko Škedelj, Esad Kršić, Silva Mitrovič, Stojanka Jevtić. Skupne službe podjetja: Magda Gril, Josipa Glavaš, Marija Barle, Branislav Šupić in Sonja Geršič. Tozd Trgovina: Muliya Mašnič (trgovina Sarajevo).

V istem obdobju pa so delovno organizacijo zapustili naslednji delavci: tozd Tkanina - IVS: Feliks Žagar, Stanislav Parkelj, Jože Femc, Jože Florjančič (discipl. ukrep), Zvone

Gimpelj; tkalnica: Milan Goršin, Minka Švigelj (inval. upok.), Zdenko Ban (k vojakom), Marta Uhan (inval. upok.), Henrik Lužar, Marija Miklavčič (inval. upok.); predilnica: Jože Zagorč, Franc Rupar (k vojakom), Štefka Šobar, Avgust Cvetan, Janez Lužar, Marija Novak, Anton Kozlevčar (discipl. ukrep), Martina Koračin, Radovan Jorgič (izključen), Dušan Knežević, Leopold Novak; oplemenitilnica: Alojzija Janc (inval. upok.), Miha Cimermančič (k vojakom), Alojz Florjančič (inval. upok.), Brigita Jovanović, Jožefa Klemenčič (umrla), Jože Cekuta; priprava: Vinko Samac, Mira Mitrovič; barvarna: Jože Fabjančič. Tozd Konfekcija: Dragica Mačković, Marjan Erpe (k vojakom), Jožica Hrvat (izključena), Nada Kruljac, Videsava Jačimović. Skupne službe podjetja: Slavka Zupančič, Anica Gašperšič, Mirko Nilič, Jožefa Smrekar, Miloš Avbar. Tozd Trgovina: Anka Šaković (Bor I.), Ljiljana Pavlovič (Bor II.), Milan Potojič (Bor II. - oba disciplinsko izključena), Slavica Paunović (Bor I.) iztek del. časa.

